

Ga op zoek naar de cultuur van jouw groep* & vind uit waarom dat nuttig is.

De speurtocht

"Dat heb ik niet nodig!"

"Oh, cultuur, dat's niks voor mij."

Zo leer je meer over je groep* & blijkt alles toch anders te zijn dan je denkt.

Tips voordat je begint:

Maak notities Aantekeningen maken is één van de belangrijkste acties van een antropoloog. Je maakt aantekeningen over wat je ziet. Maar je schrijft ook verwachtingen, voordelen, gevoelens op. Die je van te voren hebt. Maar ook tijdens het proces.

Stel je oordeel uit Kijk goed om je heen en laat dingen op je af komen. Kijk, maar heb geen oordeel. Probeer zo neutraal mogelijk te observeren. Indien nodig schrijf je oordeel op.

Zelfreflectie Zelfreflectie is een belangrijk onderdeel van een antropologisch onderzoek: wat verwachtte je van te voren, wat vind je van je bevindingen en bij welk onderwerp kon je je mening niet aan de kant zetten? Wat zegt dit over jou? En over het onderwerp?

Dompel je onder Antropologie gaat over je helemaal onderdompelen in de cultuur. Ga op zoek naar rituelen, de rangorde, patronen, onderlinge relaties en (terugkomende) verhalen. Ga op in de cultuur die je bestudeert.

* organisatie/team/club/partij/familie/gezin/etc.

De speurtocht gaat beginnen:

1.

Voordat je begint

Bedenk wat wilt onderzoeken: wat is je onderzoeksobject en waar ga je naar kijken. Maak aantekeningen over je vooroordelen, verwachtingen en ideeën. Doe 'desk research'. Lees je in: bekijk websites, social media, folders, fotoboeken, etc.

2.

Het veldwerk

De voorbereiding is klaar, je kunt het veld in. Verken de omgeving, dompel je onder en ervaar. Kijk rond, maak desnoods foto's en maak veel aantekeningen. En praat met mensen: luister naar hun verhalen. Zoek 'helden', etc.

3.

Verwerken & conclusies

Verwerk je aantekeningen, interviews, etc. Check je bevindingen: heb je het goed gezien? Trek conclusies. En verwerkt het op een leesbare manier.

Aantekeningen:

Nog wat tips:

- Luister goed
- spreek met verschillende mensen (met de 'macht', maar ook de schoonmaker)
- Wees vriendelijk en leg uit wat je doet
- Maak het leuk, vooral voor jezelf

waar let je op?

(dit zijn voorbeelden)

- Voordat je begint schrijf je verwachtingen, ideeën, overtuigingen en vooroordelen op.
- Indien mogelijk/nodig: verdiep je, van te voren, in je studieobject. Bekijk websites, folders, sociale media.
- Als je er bent: Verken eerst de omgeving. Praat nog met niemand. Wat valt je als eerste op?
- Hoe ruikt het, wat zie je allemaal? Gebruik al je zintuigen.
- Wat ervaar je zelf (emoties), wat doet het met je? Schrijf dit op!
- Wie is de 'baas'? Hoe ziet de rangorde er uit? Herken je dat meteen of is dat minder duidelijk?
- Hoe is de officiële hiërarchie en de informele?
- Omschrijf het gebouw/de ruimte/de mensen zo nauwkeurig mogelijk (foto's).
- Wat voor taal wordt er gebruikt? Hoe spreken mensen elkaar aan?
- Herken je patronen en wat zijn de afwijkingen van de patronen?
- Wat zijn de roddels? De verhalen? Hoe wordt er over vroeger gepraat? En hoe vaak?
- Hoe gaat het om met conflicten? worden ze uitgesproken of juist verzwegen? Mogen er discussies zijn?
- Hoe gaat men om met mensen die uitzondering zijn (vrouwen/mannen, andersdenkenden, jong/oud, etc.
- Welke waarden zijn belangrijk? Herken je ze? Zie je ze in symbolen, verhalen, rituelen, etc?
- Kun je mensen typeren? En waarom zou je dit doen?

**Aanteke-
ningen:**

Je hebt waarschijnlijk allerlei soorten informatie verzameld. Hoe zorg je nu dat je er iets zinvols van maakt?

Een sociogram helpt om te ordenen. Geef aan hoeveel iemand gepraat heeft en met wie. Hoe was de toon. Gebruik typering voor mensen die je gezien of gesproken hebt. [Hier zie je een voorbeeld van een sociogram.](#)

Verder zijn er manieren om (groeps)culturen in te delen: [het cultuurmodel van Hofstede is de bekendste](#). Je kunt het als frame gebruiken om naar een groep te kijken en verschillen te ontdekken. Je kunt het ook achteraf gebruiken om je informatie te ordenen.

Beschrijf de rituelen, symbolen en verhalen die je gezien/gehoord hebt. Probeer alles in je eigen woorden op te schrijven.

Kijk naar patronen (dingen die regelmatig terugkomen). Ga op zoek naar overeenkomsten en verschillen.

Waar zitten jouw irritaties, verbazing en weerstand. Deze heb je opgeschreven. Leg deze naast je bevindingen. Waarschijnlijk gebeurden hier de meest interessante dingen.

Het mooiste is, als je er een verhaal van maakt. Je kunt ook met afbeeldingen of tekeningen werken. En nee, dat is niet kinderachtig, het maakt het allemaal helder.

Het gaat er om dat het voor jou duidelijk en herkenbaar is.

DOEL:

Dank zij deze speurtocht snap je beter hoe jouw omgeving er uit zit en heb je meer grip. Verder heb je geleerd h^oe je ook kunt kijken. dit levert een breder blikveld op, wat goed is voor je creativiteit. Als je de volgende keer met een ander soort groep te maken hebt, zal je toch sneller patronen herkennen en eerder weten 'hoe de hazen lopen'. Vragen? Mail me!

Ter inspiratie

Hier is [een voorbeeld op mijn website](#). Wat is/doet een antropoloog? Kijk dan [hier \(blog: een antropoloog? Die heb je toch niet nodig?\)](#) Wil je inspiratie over hoe antropologen werken lees dan bijvoorbeeld [de boeken van Joris Luyendijk](#) (hij is journalist en antropoloog) of [dit artikel over een antropologisch onderzoek](#) bij de politie.

